IV

*(EY-sopimuksen, EU-sopimuksen ja Euratom-sopimuksen nojalla ennen 1. joulukuuta 2009 annetut säädökset)*

# KOMISSION PÄÄTÖS,

## tehty 10 päivänä joulukuuta 2008,

## Italian täytäntöönpanemasta valtiontuesta C 31/06 (ex N 621/05) – Lintuinfluenssan torjumiseksi toteutettavat kiireelliset toimenpiteet

*(tiedoksiannettu numerolla K(2008) 7802)*

**(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)**

(2010/332/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on mainitun artiklan mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

### I. MENETTELY

(1) Italian pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti komissiolle 9 päivänä joulukuuta 2005 päivätyllä ja 13 päivänä joulukuuta 2005 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti 30 päivänä marraskuuta 2005 annetun lain nro 244, jäljempänä ”laki nro 244/05”, 5 §:stä.

(2) Komissio pyysi lisätietoja 14 päivänä helmikuuta 2006 ja 20 päivänä maaliskuuta 2006 päivätyissä telekseissä (viitenro AGR 4535 ja AGR 7800).

(3) Italian viranomaiset toimittivat komissiolle 2 päivänä maaliskuuta 2006 päivätyllä ja 3 päivänä maaliskuuta 2006 saapuneeksi kirjatussa sähköpostiviestissä 10 päivänä tammikuuta 2006 annetun asetuksen nro 2 muuttamisesta laiksi annetun lakiluonnoksen 1 a §:n 8 ja 10–14 momentin. Mainittu asetus muutettiin laiksi siihen sisältyvine muutoksineen 11 päivänä maaliskuuta 2006 annetulla lailla nro 81, jäljempänä ”laki nro 81/06”. Tämä laki sisältää muutoksia lain nro 244/05 5 §:ään. Siipikarja-alan hätärahaston (*Fondo per l'emergenza avicola*) perustamista koskevan lain 1 a §:ssä olevia säännöksiä tarkasteltiin valtiontukitapauksen nro N 322/2006 yhteydessä.

(4) Italian viranomaiset toimittivat lisätietoja 20 päivänä huhtikuuta 2006 päivätyssä ja 25 päivänä huhtikuuta 2006 saapuneeksi kirjatussa sähköpostiviestissä.

(5) Komissio pyysi 13 päivänä kesäkuuta 2006 päivätyssä kirjeessä Italian viranomaisia pidentämään 30 päivällä eli 26 päivään heinäkuuta 2006 neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ([1]) 4 artiklan 5 kohdassa vahvistettua määräaikaa voidakseen tehdä päätöksensä; uudessa määräajassa otettiin huomioon myös päätöksen kääntämiseen tarvittava aika.

(6) Italian viranomaiset antoivat suostumuksensa komission pyytämään määräajan pidentämiseen 22 päivänä kesäkuuta 2006 päivätyssä ja 23 päivänä kesäkuuta 2006 saapuneeksi kirjatussa sähköpostiviestissä.

(7) Komissio ilmoitti Italialle 5 päivänä heinäkuuta 2006 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely eräiden kyseiseen tukeen sisältyvien toimenpiteiden osalta.

(8) Italian pysyvä edustusto Euroopan unionissa toimitti komissiolle 19 päivänä heinäkuuta 2006 päivätyssä ja 3 päivänä elokuuta 2006 saapuneeksi kirjatussa kirjeessä muodollisen tutkintamenettelyn aloittamispäätöstä koskevat Italian viranomaisten huomautukset.

(9) Menettelyn aloittamista koskeva komission päätös julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([2]). Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä tuesta.

(10) Komissio ei ole saanut asianomaisilta asiaa koskevia huomautuksia.

(11) Komissio pyysi 7 päivänä toukokuuta 2008 päivätyssä kirjeessä Italian viranomaisilta lisätietoja voidakseen saattaa päätökseen tarkasteltavana olevan tapauksen käsittelyn. Italian viranomaisilta ei ole saatu vastausta.

(12) Komissio lähetti Italian viranomaisille muistutuksen 30 päivänä lokakuuta 2008 päivätyssä kirjeessä. Italian viranomaiset toimittivat komissiolle 4 päivänä marraskuuta 2008 7 päivänä toukokuuta 2008 päivätyssä kirjeessä pyydetyt tiedot ja vahvistivat, etteivät ne olleet panneet täytäntöön lain nro 202/2005, sellaisena kuin se on muutettuna lain nro 81/06 1 a §:n 7 momentilla, 5 §:n 1, 3 a ja 3 c momentissa säädettyjä toimenpiteitä.

([1]) EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.
([2]) EUVL C 233, 28.9.2006, s. 5.

II. **KUVAUS TUESTA**

**Nimike**

(13) Lintuinfluenssan torjumiseksi toteutettavat kiireelliset toimenpiteet.

**Oikeusperusta**

(14) Lokakuun 1 päivänä 2005 annetun asetuksen nro 202 5 §, muutettu laiksi 30 päivänä marraskuuta 2005 lailla nro. 244/05 ([3]), sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä maaliskuuta 2006 10 päivänä tammikuuta 2006 annetun asetuksen nro 2 muuttamisesta laiksi annetun lain nro 81/06 1 a §:n 7 momentilla.

(15) Maatalousministeriön asetus, annettu 13 päivänä tammikuuta 2006, siipikarjanlihan markkinoilta poistamista lain nro 244/2005 5 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti koskevien säännösten yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä ([4]), jäljempänä ”13 päivänä tammikuuta 2006 annettu asetus”.

(16) Lain nro 81/06 ([5]) 1 a §:n 8, 10, 11 ja 12 momentti.

**Talousarvio**

(17) Eri toimenpiteiden rahoittamiseen käytettävät varat ovat peräisin kansallisesta talousarviosta. Italian viranomaiset ovat ilmoittaneet talousarviomäärärahoiksi yhteensä 120 miljoonaa euroa, ja ne jakaantuvat seuraavasti: 20 miljoonaa euroa elintarviketukitoimiin ja 100 miljoonaa euroa hätärahaston perustamiseen.

**Kesto**

(18) Italian viranomaisten aikomuksena oli myöntää tukea 1 päivään tammikuuta 2007 asti; toistaiseksi tukijärjestelmästä ei kuitenkaan ole myönnetty tukea.

**Tuensaajat**

(19) Siipikarjatilat, teurastamot ja siipikarjanlihan jalostajat, siipikarjanlihan tukkukauppiaat ja siipikarjanrehun valmistajat.

**Tukitoimenpiteet**

(20) Asetuksen nro 202/05, sellaisena kuin se on muutettuna lain nro 81/06 1 a §:n 7 momentilla, 5 §:

a) AGEA ostaa 17 000 tonnia siipikarjanlihaa ja muita siipikarjatuotteita toimitettavaksi humanitääriseen apuun (1 ja 2 momentti);

b) siipikarja-alan toimijat vapautetaan toistaiseksi veroista, sosiaaliturvamaksuista ja muista maksueristä (3 a momentti);

c) siipikarja-alan hätätilanteesta kärsineiden alan yritysten tuotantosuunnan muuttamista ja rakenneuudistusta varten ottamiin lainoihin myönnetään tukea (3 c momentti).

(21) Lain nro 81/06 1 a §:n 8, 10, 11 ja 12 momentissa säädetään maatalousministeriön yhteyteen perustettavasta siipikarja-alan hätärahastosta, jäljempänä ”rahasto” vuodeksi 2006 seuraaviin tarkoituksiin:

a) siipikarja-alan pelastus- ja rakenneuudistustuki (vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen ([6]) mukaisesti);

b) yhteisön, jäsenvaltion tai alueen lintuinfluenssan ehkäisy- ja hävittämissuunnitelmien täytäntöönpanon yhteydessä kasvattajille aiheutuneiden tulonmenetysten tai ylimääräisten kustannusten sekä eläinten käsittelyä koskevista rajoituksista tai eläinlääkintäviranomaisten määräämistä tuotantokatkoista johtuvien välillisten tappioiden korvaaminen;

c) tuki tuotantotoiminnan lopettamiseen (maatalousalan valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen ([7]), jäljempänä ’suuntaviivat’, 9 kohdan mukaisesti);

d) siipikarjatilojen investoinnit bioturvallisuutta ja terveyttä koskeviin toimenpiteisiin;

e) terveysviranomaisen määräyksestä tapahtuva teurastus silloin, kun se on tarpeen eläinten hyvinvoinnin kannalta tuotantorakenteiden kuormituksen kasvaessa liian suureksi tai eläinten käsittelykiellon vuoksi.

(22) Lain nro 81/06 1 a §:n 12 momentissa säädetään, että rahastosta rahoitettujen tukien soveltamistoimenpiteet hyväksytään maatalousministeriön ja terveysministeriön asetuksilla. Italian viranomaiset ovat 20 päivänä huhtikuuta 2006 päivätyssä sähköpostiviestissä sitoutuneet antamaan tiedoksi komissiolle perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti edellä mainitut asetukset.

(23) Italian pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti 23 päivänä toukokuuta 2006 päivätyllä ja samana päivänä saapuneeksi kirjatulla sähköpostiviestillä komissiolle perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti ministeriön asetusluonnoksesta rahastosta rahoitettavien tukien soveltamistoimenpiteiksi. Nämä toimenpiteet hyväksyttiin valtiontukinumerolla N 322/2006 ([8]).

([3]) GURI, 30.11.2005, serie generale nro 279, s. 44.
([4]) GURI, 26.1.2006, serie generale nro 21, s. 50.
([5]) GURI, 11.3.2006, suplemento ordinario nro 58.
([6]) EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.
([7]) EYVL C 28, 1.2.2000, s. 2.
([8]) A osa kirje K(2007) 3249, 10.7.2007, B osa kirje D(2008) 13797, 13.5.2008 (viitenro. AGR 11275).

(24) Komissio kehotti useampaan kertaan Italian viranomaisia pidättäytymään asetuksen nro 202/05 5 §:ssä säädetyn toimenpiteen soveltamisesta, joka koski jäädytetyn siipikarjanlihan ostamista humanitääristä apua varten ([9]).

(25) Tammikuun 13 päivänä 2006 annetussa asetuksessa yksityiskohtaisista säännöistä, joita AGEA:n on noudatettava yhteisöstä peräisin olevien siipikarja-alan tuotteiden ostojen yhteydessä, säädetään seuraavista ostohinnoista:

| Ruhot ja palat | Tuoreet EUR/kg | Jäädytetyt EUR/kg |
|---|---|---|
| Golden-/Livournaisbroilerit | 2,40 | 2,10 |
| Vallesplugabroilerit | 2,40 | 2,10 |
| Broilerit | 1,40 | 1,20 |
| Broilerin koipi-reisipalat | 1,40 | 1,20 |
| Broilerin siipipalat | 1,00 | 0,80 |
| Kalkkunan koivet | 1,00 | 0,80 |
| Kalkkunan reidet | 1,10 | 0,90 |
| Kalkkunan siipipalat | 1,00 | 0,80 |
| Kalkkuna (rinta) | 1,30 | 1,10 |
| Helmikanat ja ankat | 2,40 | 2,10 |

(26) Humanitääriseen apuun voivat tarjota tuotteitaan kaikki fyysiset tai oikeushenkilöt, jotka 13 päivänä tammikuuta 2006 annetun asetuksen voimaantulopäivänä olivat toimineet siipikarjalihan tuottamisen ja jalostamisen alalla vähintään 12 kuukauden ajan ja jotka oli merkitty kyseisten toimintojen osalta kauppakamarin ylläpitämään yritysrekisteriin.

## III. **MENETTELYN ALOITTAMISEEN JOHTANEET SYYT**

(27) Hätärahaston perustamisesta tämän lopullisen päätöksen johdanto-osan 21 kappaleen a–e alakohdassa kuvattujen toimenpiteiden rahoittamiseksi annetun lain nro 81/06 1 a §:n 8, 10, 11 ja 12 momentissa säädettyjä toimenpiteitä tarkasteltiin valtiontukitapauksen N 322/2006 yhteydessä, ja ne todettiin yhteismarkkinoille soveltuviksi ([10]), koska ne täyttävät suuntaviivojen ([11]) 4.1, 4.2, 9 ja 11.4 kohdan edellytykset.

(28) Siksi tämä päätös koskee 20 kappaleen a, b ja c alakohdassa tarkoitettua osatoimenpidettä, joka liittyy AGEA:n ostamaan 17 000 tonniin siipikarjanlihaa ja muita siipikarjatuotteita toimitettavaksi humanitääriseen apuun, siipikarja-alan toimijoiden vapauttamiseen veroista, sosiaaliturvamaksuista ja muista maksueristä sekä tuen myöntämiseen siipikarja-alan hätätilanteesta kärsineiden alan yritysten tuotantosuunnan muuttamista ja rakenneuudistusta varten ottamiin lainoihin.

(29) Edellä 20 kappaleessa kuvatut toimenpiteet vaikuttavat vastaavan valtiontuen määritelmää, koska ne myönnetään valtion varoista joko korvauksena julkisviranomaisille aiheutuneesta verotulojen menetyksestä tai siipikarjanlihasta maksettavasta ostohinnasta saamatta jääneestä voitosta ja koska ne voivat vaikuttaa kauppaan, kun otetaan huomioon Italian asema kyseisellä tuotannonalalla (Italia oli vuonna 2004 EU:n neljänneksi suurin siipikarjanlihan tuottaja).

(30) Italian viranomaiset eivät ole toimittaneet tietoja mainittujen toimenpiteiden perustelemiseksi valtiontukisääntöjen ja erityisesti suuntaviivojen ([12]) 11.4 kohdan ja vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen ([13]) mukaisesti. Siksi komissio ei voinut sulkea pois mahdollisuutta, että suunniteltu tuki olisi toimintatukea, toisin sanoen tukea, jolla pyritään vähentämään kustannuksia, joista yrityksen olisi normaalisti vastattava itse osana juoksevaa hallintoaan tai tavanomaista toimintaansa.

(31) Komissio aloitti EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn, koska se epäili asetuksen nro 202/05 5 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna lain nro 81/06 1 a §:n 7 momentilla, säädettyjen toimenpiteiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Edellä mainitun 88 artiklan mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

## IV. **ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

(32) Komissio ei ole saanut huomautuksia menettelyn aloittamisen jälkeen.

## V. **ITALIAN HUOMAUTUKSET**

(33) Italian viranomaiset toimittivat huomautuksensa menettelyn aloittamisesta 19 päivänä heinäkuuta 2006 päivätyssä ja 3 päivänä elokuuta 2006 saapuneeksi kirjatussa kirjeessä.

(34) Aluksi Italian viranomaiset kiinnittävät komission huomion siihen, että asian kiireellisyydestä huolimatta erityistoimenpiteitä ei ole vielä pantu täytäntöön.

([9]) Kirje D(2005) 38372, 12.12.2005 (viitenro. AGR 31606), teleksi D(2006) 9256, 20.3.2006 (viitenro AGRI 7800) ja kirje D(2006) 1927, 12.4.2006 (kehitysyhteistyön pääosasto).
([10]) Ks. alaviite 7.
([11]) Ks. alaviite 6.
([12]) Ks. alaviite 6.
([13]) Ks. alaviite 5.

(35) Sen jälkeen Italian viranomaiset viittaavat menettelyn aloittamispäätöksen 18 kohtaan, jossa todetaan, että perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille.

(36) Ne toteavat, että lainsäädännön hengen ja sisällön tulkinnan mukaan valtiontukea ei ole järjestelmällisesti ja ehdottomasti kielletty, lukuun ottamatta tapauksia, joissa se vääristää kauppaa ja asettaa edunsaajayritykset etuoikeutettuun asemaan markkinoilla.

(37) Italian viranomaisten mukaan tarkasteltavana olevassa tapauksessa voidaan katsoa, että tämä mahdollisuus on täysin poissuljettu, koska lainsäätäjän yksinomaisena aikomuksena oli ottaa käyttöön järjestelmä alaa koetelleen kriisin aiheuttamien menetysten osittaiseksi korvaamiseksi jälkikäteen.

(38) Tältä osin ne korostavat erityisesti, että b alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä [siipikarja-alan toimijoiden vapauttaminen veroista, sosiaaliturvamaksuista ja muista maksueristä (lain nro 81/06 1 a §:n 7 momentin 3 a alakohta)] oli tarkoitus soveltaa vähämerkityksisenä tukena, mikäli Italialle kolmeksi vuodeksi myönnettyjä talousarviomäärärahoja ei olisi käytetty loppuun erään toisen toimenpiteen täytäntöönpanon yhteydessä.

(39) Italian viranomaiset siteeraavat menettelyn aloittamispäätöksen 22 kohtaa, jossa viitataan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseen poikkeusmahdollisuuteen, jonka mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(40) Ne täsmentävät tältä osin, että tarkasteltavana oleva tapaus on kiistatta ilmeinen ja että lainopin ja oikeuskäytännön vakiintuneiden periaatteiden mukaan ilmeisiä tapauksia ei tarvitse osoittaa toteen todistein, jotka vaaditaan ainoastaan silloin, kun asian toteamiseen liittyy epäilyksiä tai epävarmuutta.

(41) Italian viranomaiset kiinnittävät komission huomion myös siihen, että mikäli komissio katsoo, ettei ehdotettuun tukitoimenpiteeseen voida soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaa, sen hyväksymiseen olisi sovellettava 87 artiklan 2 kohdan b alakohtaa, jonka mukaan tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi soveltuu yhteismarkkinoille.

(42) Italian viranomaisten mukaan tarkasteltavana olevassa tapauksessa ministerineuvosto on jo yksiselitteisesti tunnustanut tapahtuman poikkeuksellisen luonteen hyväksyessään asetusten (ETY) N:o 2771/75 ja (ETY) N:o 2777/75 muuttamisesta poikkeuksellisten markkinatukitoimenpiteiden soveltamisen osalta 25 päivänä huhtikuuta 2006 annetun asetuksen (EY) N:o 679/2006 ([14]).

(43) Italian viranomaiset katsovatkin, että tapahtumaa, jota pidetään poikkeuksellisena poikkeuksellisten markkinatukitoimenpiteiden soveltamiseksi, ei voida pitää normaalina myöskään arvioitaessa vastaavaan hätätilanteeseen reagoimiseksi tarkoitettuja valtiontukia.

(44) Italian viranomaiset huomauttavat lopuksi, että komissio itsekin on tunnustanut kyseisen tapahtuman poikkeuksellisen luonteen hyväksyessään eräissä jäsenvaltioissa toteutettavista muna- ja siipikarja-alan poikkeuksellisista markkinatukitoimenpiteistä 3 päivänä heinäkuuta 2006 annetun asetuksen (EY) N:o 1010/2006 ([15]).

## VI. **ARVIOINTI TUESTA**

### 1. **EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtiontukia koskeva kielto**

(45) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille.

(46) Tämän päätöksen 20 kohdassa kuvatut toimenpiteet vastaavat valtiontuen määritelmää, koska niistä aiheutuu tietylle alalle (siipikarja-ala) taloudellista etua (joko valtiolle aiheutunut verotulojen menetys tai siipikarjanlihan ostoista aiheutuvat kustannukset tilanteessa, jossa yhteisön markkinat ovat tyrehtyneet lintuinfluenssan vuoksi), koska ne rahoitetaan (jäsenvaltion) julkisista varoista ja koska kyseinen tuki on omiaan vaikuttamaan kauppaan.

([14]) EUVL L 119, 4.5.2006, s. 1.
([15]) EUVL L 180, 4.7.2006, s. 3.

(47) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yrityksen kilpailuaseman vahvistaminen valtiontuen avulla vääristää yleensä kilpailua verrattuna kilpaileviin yrityksiin, jotka eivät saa vastaavaa tukea ([16]). Oikeuskäytäntö on osoittanut, että jo suhteellisen vähäinen tuki tai tuensaajayrityksen verrattain pieni koko eivät sinänsä riitä sulkemaan pois tuen mahdollista vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ([17]).

(48) Tukitoimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan haittaamalla tuontia muista jäsenvaltioista tai edesauttamalla muihin jäsenvaltioihin suuntautuvaa vientiä. Määräävä tekijä on se, että kyseisen tukitoimenpiteen vuoksi yhteisön sisäinen kauppa kehittyy tai on vaarassa kehittyä poikkeukselliseen suuntaan.

(49) Tukijärjestelmän kohteena olevalla tuotteella käydään jäsenvaltioiden välistä kauppaa, minkä vuoksi se on altis kilpailulle.

(50) Näin ollen vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymistä koskevat perusteet täyttyvät kaikilta osin.

(51) Sen vuoksi tarkasteltavana oleva tukitoimenpide on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

(52) Se, että toimenpide on kohdennettu lintuinfluenssan siipikarja-alalle aiheuttamien tappioiden korvaamiseen, ei vaikuta millään tavalla tuen luonteeseen, mikäli se täyttää 87 artiklan 1 kohdan edellytykset, kuten on asianlaita tarkasteltavana olevan toimenpiteen kohdalla. Päin vastoin, tarkasteltavana olevaan, vuonna 2005 ilmoitettuun tukitapaukseen sovellettavissa suuntaviivoissa ja maa- ja metsätalousalan valtiontukea koskevissa uusissa yhteisön suuntaviivoissa vuosiksi 2007–2013 ([18]) määrätään erityisesti mahdollisuudesta myöntää tukea luonnonmullistusten tai poikkeuksellisten tapahtumien taikka eläin- ja kasvitautien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi.

### 2. **Tuen soveltuvuuden arviointi**

(53) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätty kielto ei ole ehdoton. Jotta tukea voitaisiin pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, ehdotettuun toimenpiteeseen on voitava soveltaa jotakin perustamissopimuksen 87 artiklan 2 tai 3 kohdassa määrätyistä poikkeuksista. Komissio tarkastelee jäljempänä edellytyksiä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja tarkasteltavana olevan tukitoimenpiteen ilmoittamisajankohtana vuonna 2005 voimassa olleiden maatalousalan valtiontukia koskevien suuntaviivojen vuosiksi 2000–2006 eläintauteihin liittyvien määräysten soveltamiseksi.

*EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa määrätyt poikkeukset*

(54) Italian viranomaiset ovat viitanneet EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohtaan, jossa todetaan yhteismarkkinoille soveltuviksi tuet poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi. Heinäkuun 19 päivänä 2006 päivätyssä vastauskirjeessään ne viittaavat lintuinfluenssaan poikkeuksellisena tapahtumana.

(55) Koska perustamissopimuksessa ei ole mitenkään määritelty termejä ”poikkeuksellinen tapahtuma” tai ”luonnonmullistus”, on tarpeen varmistua siitä, voidaanko Italiaa koetellutta lintuinfluenssaa pitää perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna luonnonmullistuksena. Koska on kyse poikkeuksista perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa vahvistettuun yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan valtiontuet ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia, komission vakiintunut käytäntö on ollut tulkita suppeasti 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja suuntaviivojen 11.2 kohdassa tarkoitettuja luonnonmullistusten ja poikkeuksellisten tapahtumien käsitteitä.

(56) Yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti vahvistanut, että tällainen suppea tulkinta on tarpeen ([19]).

(57) Komissio on toistaiseksi hyväksynyt luonnonmullistuksiksi maanjäristykset, lumivyöryt, maanvyöryt ja tulvat. Poikkeuksellisiksi tapahtumiksi se on tähän mennessä hyväksynyt sodat, maan sisäiset levottomuudet tai lakot sekä tietyin varauksin ja tapahtuman laajuudesta riippuen suuret ydin- tai teollisuusonnettomuudet sekä tulipalot, jotka aiheuttavat laajoja menetyksiä.

(58) Pääsääntöisesti komissio ei hyväksy eläin- tai kasvitautien puhkeamista luonnonmullistuksiksi eikä poikkeuksellisiksi tapahtumiksi. Yhdessä tapauksessa se on kuitenkin tunnustanut hyvin laajalle levinneen täysin uuden eläintaudin puhkeamisen poikkeukselliseksi tapahtumaksi ([20]).

(59) Vakiintuneen käytäntönsä mukaisesti komissio pitää lintuinfluenssaa eläintautina ([21]) ja noudattaa suuntaviivojen vakiintuneita eläin- ja kasvitautien torjuntaa koskevia periaatteita.

([16]) Asia C-730/79, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 11 ja 12 kohta.

([17]) Asia C-142/87, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, 43 kohta, ja yhdistetyt asiat C-278/92 ja C-280/92, tuomio 14.9.1994, Kok. 1994, s. I-4103, 40, 41 ja 42 kohta.

([18]) EUVL C 319, 27.12.2006, s. 1.

([19]) Asia C-73/03, Espanja v. komissio, tuomio 11.11.2004, 37 kohta, ja asiat C-346/03 ja C-529/03, Giuseppe Atzeni e.a., tuomio 23.2.2006, 79 kohta.

([20]) Erityisesti tuet BSE-kriisin koettelemille karjankasvattajille – ks. kirje D(2001) 290558, 27.7.2001 (viitenro AGR 25807) tuki nro NN46/01, kirje D(2001) 292096, 9.11.2001 (viitenro AGR 37860), tuki nro N 657/01, ja kirje D(2001) 290526, 27.7.2001 (viitenro AGR 25798), tuki nro N 437/01.

([21]) Se mainitaan myös Maailman eläintautijärjestön (OIE) luettelossa.

(60) Yleensäkin poikkeukselliselta tapahtumalta edellytetään, että sen luonne ja asianomaisiin toimijoihin vaikuttavat seuraukset poikkeavat selkeästi tavanomaisista olosuhteista ja sijoittuvat markkinoiden tavanomaisten toiminta-edellytysten ulkopuolelle.

(61) Italian esittämien tietojen perusteella ei kuitenkaan voida katsoa mainitun eläintaudin olleen poikkeuksellinen, vaan pikemminkin säännöllisesti toistuva ilmiö.

(62) Italian viranomaisten mukaan ministerineuvosto on yksiselitteisesti tunnustanut tapahtuman poikkeuksellisen luonteen hyväksyessään asetukset (EY) N:o 679/2006 ja (EY) N:o 1010/2006.

(63) Edellä mainituissa tapauksissa lintuinfluenssakriisi oli aiheuttanut siipikarjalihan ja munien kulutuksen vähenemisen useammassa jäsenvaltiossa ja johtanut hintojen voimakkaaseen alenemiseen. Muna- ja siipikarjanlihamarkkinoita sääntelevässä lainsäädännössä sallittiin Euroopan unionin osallistuminen korvaustoimenpiteiden rahoitukseen ainoastaan siinä tapauksessa, että lintuinfluenssaa esiintyy maatilalla tai jos viljelijät eivät voi siirtää siipikarjaansa eläinlääkärin määräämien rajoitusten vuoksi. Yhteisön tukea ei ollut mahdollista myöntää sellaisten markkinavaikeuksien vuoksi, jotka johtuvat kuluttajan luottamuksen häviämisen aiheuttamasta myynnin vähenemisestä. Eräitä maita vuonna 2006 koetelleen markkinakriisin vakavuuden vuoksi komissio salli EU:n osallistumisen kustannuksiin 50 prosentin rahoitusosuudella markkinatukitoimenpiteiden kustannuksista; loppuosa rahoitettiin jäsenvaltioiden talousarvioista.

(64) Komissio haluaa painottaa, että alalla tapahtunut hintojen romahtaminen ei sinällään ole perustamissopimuksessa tarkoitettu poikkeuksellinen tapahtuma. Kyseessä on pikemminkin tietyille maatalouden aloille tyypillinen suhdanteellinen ilmiö, joka johtuu useammista tekijöistä, kuten tarjonnan ja kysynnän välisestä puutteellisesta suunnittelusta (josta on osoituksena kausiluonteinen hintojen putoaminen sianliha-alalla) tai puhtaasti kaupallisista tekijöistä, joiden taustalla olevia syitä ei voida luonnehtia poikkeuksellisiksi tapahtumiksi (esimerkiksi kuluttajien ensisijaisen kiinnostuksen suuntautuminen korvaaviin tuotteisiin). Myöskään lintuinfluenssan kaltaisen suurta ajankohtaisjulkisuutta saaneen taudin pelkkä esiintyminen ei ole poikkeuksellinen tapahtuma. Taudin leviäminen ja sitä seurannut siipikarjanliha-alan kriisi saattavat sitä vastoin olla jopa seurausta siitä, etteivät kansalliset viranomaiset ole noudattaneet tiukasti taudin torjumisen edellyttämiä turvallisuutta ja ennaltaehkäisyä koskevia vaatimuksia.

(65) Edellä mainituissa asetuksissa ehdotettujen markkinatukitoimenpiteiden avulla komissio halusi lieventää lintuinfluenssakriisin negatiivisia vaikutuksia markkinoihin. Tällaisiin välineisiin turvautuminen kertoo komission vakaasta aikomuksesta puuttua kriisiin jättämällä toiminnan ulkopuolelle kaikki muut toimenpiteet, joiden katsotaan muuttavan kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(66) Italian viranomaiset eivät kuitenkaan ole millään tavoin perustelleet syitä, joiden nojalla tarkasteltavana oleva tapaus eroaisi muista lintuinfluenssatapauksista, joita ei ole pidetty poikkeuksellisina tapahtumina. Sen vuoksi Italian viranomaisten ehdottamaa tukea ei voida hyväksyä oikeudelliselta kannalta, koska siihen ei voida soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa määrättyjä poikkeuksia. Tarkemmin sanottuna b alakohdan säännöksiä, joiden mukaan tuki, joka on tarkoitettu luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen, soveltuu yhteismarkkinoille, ei voida soveltaa.

*EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa määrätyt poikkeukset*

(67) On aiheellista tarkastella, voidaanko ehdotettua toimenpidettä pitää yhteismarkkinoille soveltuvana perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tältä osin on otettava huomioon erityisesti c alakohdan määräykset, joiden mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(68) Suuntaviivojen 11.4 kohdassa käsitellään eläintautien johdosta viljelijöille aiheutuneiden menetysten korvaamiseen tarkoitettua valtiontukea.

(69) Niissä täsmennetään, että jos viljelijä menettää eläimiä eläintaudin vuoksi tai jos viljelijän sato vahingoittuu kasvitaudin vuoksi, aiheutunutta vahinkoa ei yleensä pidetä perustamissopimuksessa tarkoitettuna luonnonmullistuksena eikä poikkeuksellisena tapahtumana. Tällaisissa tapauksissa komissio voi hyväksyä menetysten korvaamiseksi maksettavat tuet ja uusien menetysten estämiseksi maksettavat tuet ainoastaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Mainitussa alakohdassa määrätään, että yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(70) Jotta tätä poikkeusta voitaisiin soveltaa, jäsenvaltion on osoitettava, että kaikki tukikelpoisuusedellytykset täyttyvät suunnitellun toimenpiteen osalta.

(71) Suuntaviivojen 11.4 kohdan mukaan komissio katsoo, että tuen maksaminen viljelijöille eläin- tai kasvitautien aiheuttamien menetysten korvaamiseksi voidaan hyväksyä ainoastaan osana yhteisön, jäsenvaltion tai alueen tasolla toteutettavaa asianmukaista ohjelmaa, jonka tarkoituksena on kyseisen taudin ennaltaehkäisy, valvonta tai hävittäminen. Tuet, joilla viljelijöille korvataan ainoastaan aiheutuneet vahingot ilman, että ongelman syiden korjaamiseksi ryhdyttäisiin mihinkään toimenpiteisiin, on katsottava puhtaiksi toimintatuiksi, jotka eivät sovellu yhteismarkkinoille.

(72) Komission mielestä Italian viranomaiset eivät kuitenkaan ole toimittaneet riittäviä tietoja poikkeushakemuksen perustelemiseksi valtiontukiin sovellettavien sääntöjen ja erityisesti suuntaviivojen 11.4 kohdan mukaisesti.

(73) Sen vuoksi Italian viranomaisten ehdottamaa tukitoimenpidettä ei voida hyväksyä kyseisen oikeusperustan nojalla.

(74) Italian viranomaiset eivät olleet ilmoittaneet tuelle muuta oikeusperustaa.

(75) Vaikka Italian viranomaiset eivät ole koskaan vedonneet vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen ([22]) soveltamiseen, komissio tarkastelee lisäksi, voidaanko kyseisiä suuntaviivoja soveltaa tarkasteltavana olevaan tapaukseen. Pelastus- ja rakenneuudistustuen saamisen ensimmäinen edellytys on se, että kyseinen yritys katsotaan edellä mainituissa suuntaviivoissa tarkoitetuksi vaikeuksissa olevaksi yritykseksi. Komission käytettävissä olevista tiedoista ei käy ilmi, että kyseiset yritykset olisivat suuntaviivoissa tarkoitettuja vaikeuksissa olevia yrityksiä.

(76) Komissio haluaa joka tapauksessa korostaa, että täyttääkseen komissiota kohtaan olevan yhteistyövelvollisuutensa asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava kaikki tiedot, joiden perusteella komissio voi varmistaa, että haetun poikkeuksen edellytykset täyttyvät ([23]). Italian viranomaiset eivät ole koskaan toimittaneet komissiolle mitään sellaisia asiakirjoja, joiden perusteella se voisi tarkastella tietoja kyseisten suuntaviivojen kannalta, vaikka komissio viittaa tähän menettelyn aloittamista koskevan päätöksen 24 kohdassa (lopullisen päätöksen 30 kohta).

## VII. **PÄÄTELMÄ**

(77) Edellä esitetyn perusteella komissio voi päätellä, että tuki, jota Italia aikoo myöntää siipikarjanliha-alalle, on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, eikä siihen voida soveltaa mitään 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista.

(78) Koska toimenpiteestä on ilmoitettu perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti, eivätkä Italian viranomaiset ole vielä panneet sitä täytäntöön, ei ole tarpeen vaatia tuen perimistä takaisin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

*1 artikla*

Valtiontuki, jonka Italia aikoo myöntää lintuinfluenssan ehkäisemiseksi, ei sovellu yhteismarkkinoille.

Tämän vuoksi kyseistä tukea ei saa myöntää.

*2 artikla*

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 10 päivänä joulukuuta 2008.

*Komission puolesta*

Mariann FISCHER BOEL

*Komission jäsen*

([22]) Ks. alaviite 5.

([23]) Asia T-171/02, Regione autonoma della Sardegna v. komissio, tuomio 15.6.2005, Kok. s. II-2123, 129 kohta.